

ПРОГРАМА ВПРОВАДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОСВІТНІЙ І НАУКОВИЙ ПРОЦЕС У ДЗ «ЛНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

Програма впровадження англійської мови в освітній і науковий процес у ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» (далі – Програма) спрямована на комплексне оновлення процесу використання англійської мови в освітній і науковій діяльності на всіх рівнях вищої освіти. Програма базується на принципах державної освітньої політики сьогодення й окреслює мету і зміст навчання й викладання англійською мовою відповідно до міжнародних стандартів.

1. Концептуальні засади розроблення Програми

Підтвердивши свій європейський вибір і зовнішньополітичний вектор, прихильність до європейської інтеграції та глобалізації, Україна визначає вищу освіту як двигун соціальної трансформації, а володіння іноземною мовою як ключову компетентність в умовах інтеграції та глобалізації економіки, як інструмент міжнародного спілкування, засіб приєднання до європейського освітнього й наукового простору, умову ефективної інтеграції та чинник економічного зростання країни. Володіння іноземною мовою допомагає здобувачам вищої освіти підвищити рівень знань у межах їхньої спеціальності й формує професійну спрямованість.

Важливість англійської мови для розширення освітніх, наукових і професійних можливостей людини визнана державою й відображена в таких нормативних документах:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 25.06.2019 № 5/1-4 «Про концептуальні засади державної політики щодо англійської мови у вищій освіті» (розроблені МОН у партнерстві з Британською радою в Україні);
- законопроект «Про застосування англійської мови в Україні»;
- методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України від 25.07.2023 р.

2. Мета і завдання Програми

Метою Програми є вироблення засад комплексного оновлення процесу використання англійської мови в освітній і науковій діяльності на всіх рівнях вищої освіти; формування культури якісного викладання, вивчення й використання англійської мови в університеті.

Досягнення мети Програми передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) організаційний компонент: створення організаційних і дидактичних умов для забезпечення професійно орієнтованих мовних потреб учасників освітнього й наукового процесу (мовленнєва, соціокультурна, соціолінгвістична, дискурсивна і стратегічна компетентності);
- 2) освітній напрям: координація навчання й викладання окремих освітніх компонентів у межах освітніх програм англійською мовою; удосконалення мовленнєвих умінь і розвиток мовних компетентностей викладачів на курсах англійської мови з подальшим проходженням тестування й отриманням відповідного сертифіката із зазначенням рівня знань, який дозволяє їм викладати

- англійською мовою освітні компоненти для здобувачів освіти немовних спеціальностей;
- 3) науковий напрям: провадження наукової діяльності з використанням англійської мови, участь у міжнародних наукових грантових проєктах (згідно з річними планами наукової роботи навчально-наукових інститутів / факультетів);
  - 4) соціально-гуманітарний напрям: провадження соціально-гуманітарної роботи з використанням англійської мови (згідно з річними планами соціально-гуманітарної роботи навчально-наукових інститутів / факультетів).

3. Принципи навчання англійської мови і рівні володіння нею

Принципи навчання англійської мови передбачають:

- реалізацію компетентнісного підходу, базованого на здатності особи діяти в різних проблемних ситуаціях, використовуючи набуті знання, уміння й навички;
- професійну спрямованість навчання англійської мови на формування готовності учасників освітнього процесу до іншомовного спілкування в професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях;
- прозорість і відповідність навчальних курсів, програм, критеріїв оцінювання, що їх реалізують, міжнародним стандартам навчання й оцінювання досягнень у форматі міжнародних екзаменів (Aptis, BEC, CAE, IELTS);
- системність у навчанні: структуризація мовних курсів за рівнями підготовки й освітніми програмами, стандартизація змісту навчання й контролю ефективності підготовки;
- послідовність у викладанні: кожен наступний ступінь навчання англійської мови базується на досягненні цільового рівня попереднього ступеня;
- автономність учасників освітнього процесу: суб'єкти несуть відповідальність за результати навчальної діяльності й мають можливість обирати програми, матеріали й методи навчання.

Для визначення цільового рівня володіння англійською мовою (далі – РВМ) в Програмі використано стандартну рамку, визначену Загальноєвропейськими рекомендаціями з питань мовної освіти:

Елементарний користувач	A1 – Інтродуктивний	A2 – Середній
Незалежний користувач	B1 – Проміжний	B2 – Просунутий
Досвідчений користувач	C1 – Автономний	C2 – Компетентний

Згідно з європейськими стандартами володіння мовою мінімально допустимим РВМ для бакалавра є B2. Нарівні з іншими професійними навичками, випускник з РВМ B2 має бути здатним ефективно комунікувати англійською мовою в освітньому, науковому і професійному середовищі для того, щоб:

- обговорювати питання, пов'язані з навчанням і спеціальністю, з метою досягнення взаєморозуміння зі співрозмовником;
- готувати публічні виступи з галузевих питань з використанням відповідних засобів усного спілкування й відповідних форм ведення дискусій і дебатів;
- використовувати друковані й електронні джерела інформації, створені іноземною мовою, з метою отримання даних, необхідних для виконання професійних завдань;
- писати професійні тексти й документи англійською мовою, демонструючи міжкультурне розуміння й попередні знання в конкретному професійному контексті;
- оформлювати результати наукових досліджень у вигляді наукових статей, тез, доповідей, презентацій тощо англійською мовою;
- здійснювати англо-український і українсько-англійський переклад професійних текстів, користуючись двомовними термінологічними й електронними словниками та відповідним програмним забезпеченням.

Цільовий рівень володіння іноземною мовою (B2) передбачає академічну й професійну мобільність фахівця і є рекомендованим для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти. Для магістра й доктора філософії цільовим РВМ є B2+, що дозволяє випускникам ефективно функціонувати в академічному та/або професійному оточенні.

4. Особливості формування компетентностей, пов'язаних з володінням англійською мовою, на першому, другому і третьому рівнях вищої освіти

Для встановлення вхідного РВМ серед здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання за освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня, викладачі кафедри іноземної мови за професійним спрямуванням проводять діагностичне тестування, результати якого визначатимуть структурну конфігурацію і змістове наповнення освітнього компонента «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Опанування компетентностей професійної комунікації англійською мовою здобувачами всіх рівнів вищої освіти також може бути здійснено шляхом викладання англійською мовою фахових освітніх компонентів. Як обов'язкова форма контролю в робочих програмах цих освітніх компонентів має бути передбачена проєктна робота (усна/стендова презентація, демонстрація матеріалів, доповідь, вистава тощо).

Контрольні заходи з навчальних дисциплін, викладання яких здійснюють англійською мовою, також проводять англійською мовою. Документальне оформлення результатів підсумкового контролю з навчальних дисциплін, які викладають англійською мовою, здійснюють українською мовою.

Здобувачам освіти, які вивчали фахові навчальні дисципліни англійською мовою, надають право виконувати й захищати кваліфікаційні роботи (проєкти) цією мовою. При цьому кваліфікаційна робота (проєкт) може бути виконана державною мовою, а захист і презентація здійснені англійською мовою. Обговорення може відбуватися як англійською, так і державною мовами.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, доктора мистецтва, доктора наук, виконують державною або англійською мовою.

5. Заходи з виконання Програми

1. Організаційний компонент:

- 1.1. Створити координаційний центр з метою впровадження англійської мови в освітній і науковий процес у ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» з числа представників навчально-наукових інститутів, факультетів, коледжів на чолі з ректором університету.

Відповідальні: ректор, проректор з науково-педагогічної роботи Я.І.Юрків, проректор з науково-педагогічної роботи А.В.Жучок, декан факультету іноземних мов В.І. Дмитренко.

Термін виконання: до 25.12.2023 р.

- 1.2. Розробити й затвердити Положення про координаційний центр впровадження англійської мови в освітній і науковий процес ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

Відповідальні: ректор, проректор з науково-педагогічної роботи Я.І.Юрків, проректор з науково-педагогічної роботи А.В.Жучок, декан факультету іноземних мов В.І. Дмитренко.

Термін виконання: до 26.01.2024 р.

- 1.3. Розробити інструментарій і здійснити моніторинг рівня володіння англійською мовою викладачами університету.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес.

Термін виконання: до 15.03.2024 р.

- 1.4. Для всіх учасників освітнього процесу запровадити платні інституційні курси підвищення рівня володіння англійською мовою, зокрема із залученням платформи EMPOWER.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес; головний бухгалтер Університету.

Термін виконання: з 01.07.2024 р.

- 1.5. Проводити майстер-класи / тренінги для викладачів з питань розроблення освітніх компонентів іноземною мовою.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес.

Термін виконання: постійно.

- 1.6. Запровадити консультативний чат-бот або телеграм-канал для всіх учасників освітнього процесу в Університеті з метою реалізації дорадчої функції.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес;

Термін виконання: до 15.02.2024 р.

2. Освітній напрям:

- 2.1. Розробити плани впровадження англійської мови в освітній процес з урахуванням специфіки освітніх програм в межах окремих структурних підрозділів.

Відповідальні: директори навчально-наукових інститутів / декани факультетів.

Термін виконання: до 30.03.2024 р.

- 2.2. Передбачити можливість викладання окремих вибіркового навчальних дисциплін загального та професійного спрямування англійською мовою.

Відповідальні: завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 30.03.2024 р.

- 2.3. До обсягу кредитів, передбачених індивідуальною програмою підвищення кваліфікації науково-педагогічного працівника, включити розроблення одного вибіркового освітнього компонента англійською мовою та/або написання статті англійською мовою.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи Я.І.Юрків, проректор з науково-педагогічної роботи А.В.Жучок.

Термін виконання: до 30.06.2024 р.

- 2.4. Запрошувати англійськомовних гостей спікерів для читання лекцій з професійних напрямів підготовки здобувачів освіти.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

Термін виконання: постійно.

- 2.5. Залучати зовнішніх стейкхолдерів до модернізації змісту робочих програм з англійської мови як мови професійного спрямування та фахових освітніх компонентів з метою забезпечення конкурентоспроможності майбутніх випускників університету.

Відповідальні: завідувачі кафедр, гаранті факультетів освітніх програм.

Термін виконання: постійно.

3. Науковий напрям:

- 3.1. До планів з наукової роботи навчально-наукових інститутів / факультетів вносити заходи, що передбачають використання англійської мови.

Відповідальні: директори навчально-наукових інститутів / декани факультетів.

Термін виконання: постійно.

- 3.2. Установити як додаткову внутрішню вимогу для присудження вчених звань і прийняття (переведення) на посаду професора/доцента необхідність розроблення й викладання щонайменше одного вибіркового освітнього компонента фахового спрямування англійською мовою та/або написання статті англійською мовою.

Відповідальні: голова вченої ради В.С.Курило, вчений секретар О.А.Забудкова, начальник відділу кадрів В.О.Нікітенко.

Термін виконання: до кінця 2024 р.

3.3. Матеріально мотивувати (преміювати) учасників освітнього процесу до підготовки публікацій наукових здобутків англійською мовою, участі в міжнародних наукових заходах, професійних конкурсах і проєктах від стейкхолдерів і програмах академічної мобільності; залучати найкращих студентів до міжнародної наукової проєктної діяльності факультету / НН інституту / університету, релевантної до тематики фахової дисципліни (у разі необхідності подання проєктної документації англійською мовою), що дозволить підвищити рівень володіння здобувачами освіти англійською мовою.

Відповідальний: ректор університету.

Термін виконання: постійно.

3.4. Передбачати в індивідуальних програмах стажування або підвищення кваліфікації учасників освітнього процесу участь у заходах, які забезпечують підвищення рівня володіння англійською мовою й удосконалення методики викладання освітніх компонентів професійного циклу підготовки здобувачів освіти цією мовою.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи А.В.Жучок.

Термін виконання: постійно.

4. Соціально-гуманітарний напрям:

4.1. До планів з соціально-гуманітарної роботи навчально-наукових інститутів / факультетів вносити заходи, що передбачають використання англійської мови.

Відповідальні: директори навчально-наукових інститутів / декани факультетів.

Термін виконання: постійно.

4.2. Долучити культурний компонент в опануванні англійською мовою: організувати дискусійні клуби, літературні вечори та інші заходи з використанням текстів українських авторів у перекладі англійською мовою.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес, комісія з соціально-гуманітарної роботи.

Термін виконання: постійно.

4.3. Для підвищення мотивації учасників освітнього процесу в опануванні англійською мовою залучати зовнішніх стейкхолдерів шляхом: розповсюдження успішного досвіду випускників університету щодо важливості володіння іноземними мовами у формуванні конкурентоспроможності й побудові кар'єри; організації рекрутингових заходів в університеті, стажування на виробництві / в організації, зокрема з удосконаленням фахової англійської мови.

Відповідальні: координаційний центр з впровадження англійської мови в освітній і науковий процес, комісія з соціально-гуманітарної роботи; директори навчально-наукових інститутів / декани факультетів.

Термін виконання: постійно.